

Täysistunto

Torstai 6.3.2025 klo 16.00—19.15

11. Lakialoite laiksi rikoslain 21 luvun muuttamisesta

Lakialoite LA 41/2024 vp Sofia Virta vihr ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Siellä ensimmäisenä edustaja Virta, joka esittelee. Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.45 **Sofia Virta vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokainen väkivaltaa ko-
kenut tietää, että ehkä sitä omaakin tuskaa pahempaa on nähdä hätä lapsen silmistä, lapsen,
joka joutuu näkemään, kuulemaan tai ehkä viereisessä huoneessa olemaan läsnä silloin,
kun kotona ei ole turvallista. Jokainen, joka on lapsena piileskellyt väkivallan uhkaa vaika
siellä vaatehuoneessa tai joutunut katsomaan, miten oma vanhempi pahoinpidellään,
tietää, miten pitkät jäljet se jättää silloinkin, kun väkivalta ei fyysisesti ole kohdistunut suo-
raan itseen.

Lastensuojelussa työskennellessäni olen joutunut todistamaan monenlaista lasten hätää.
Olen joutunut myös näkemään, kuinka perheenjäsen voi muuttua siksi kaikkein vaaralli-
simmaksi henkilöksi, ja tiedän, minkälaiset jäljet se jättää vuosien päähän. On aivan ilmi-
selvää, että lapsen altistuminen väkivallalle vaikuttaa lapseen. Tutkimustiedon mukaan vä-
kivalta myös välillisenä voi vaikuttaa haitallisesti lapsen tunne-elämään, psykologiseen ja
fyysiseen kehitykseen ja lapsen ja vanhemman välisiin kiintymyssuhteisiin.

On aidosti huolestuttavaa, että tilastot, kuten kouluterveyskysely, osoittavat, että lasten
kotona kokema väkivalta on lisääntynyt, ja on muistettava ja todettava, että lähisuhdeväki-
vallasta, perheissä tapahtuvasta väkivallasta, vain osa tulee näkyviin ja mittava osa toden-
näköisesti jää piilorikollisuudeksi.

Pitäisi olla aivan itsestään selvää, että varmistamme mahdollisimman kattavan turvan
kaikille lapsille ja varmistamme, että lainsäädäntö tunnistaa lasten aseman kaikissa tilan-
teissa, myös uhrina, ja siksi lapsirauharikos tulee saada Suomen rikoslakiin. Siksi olen niin
äärettömän kiitollinen yli sadalle kansanedustajalle siitä, että te olette allekirjoittaneet tä-
män aloitteen sen puolesta, että jatkossa myös lapsi tunnistettaisiin rikoksen uhriksi tilan-
teissa, joissa hän näkee, kuulee tai on ylipäättään läsnä lapselle läheisten aikuisten välisessä
väkivallassa.

Lakimuutoksen myötä lähisuhdeväkivallalle altistunut lapsi saisi rikosoikeudellisesti ri-
koksen uhrin aseman, jolloin hänen oikeusturvansa paranisi. Silloin lapsella olisi myös oi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

keus edustajaan, joka valvoisi hänen etuaan esitutkinnassa ja oikeudenkäynneissä. Näin on jo Ruotsissa. Näin pitäisi olla myös Suomessa, sillä nykyinen lainsäädäntö ei nykyisellään riittävästi suojele lapsia, jotka altistuvat väkivallalle tai muille rikollisille teoille läheistensä välillä. Nykyisellään lapsen läsnäoloa tilanteessa ei ole kriminalisoitu eikä siksi voida edes laskea koventamisperusteeksi. Toki syytetä ja rangaistusta harkittaessa tekoa katsotaan kokonaisuutena, mikä voi mahdollistaa sen arvioimisen törkeäksi.

On kuitenkin tärkeää korostaa lapsen erityistä haavoittuvuutta, kun rikoksenteijä tai uhri on lapselle läheinen ihminen. Lapsilta siis puuttuu nykyisellään näissä tilanteissa oikeusjärjestelmässä uhrin asema, mikä estää heitä saamasta suoraa apua. Jos lakialoitteen mukainen lapsirauharikos otetaan käyttöön, asia korjaantuu ja lasten rikosoikeudellinen suoja vahvistuu. On vaikea uskoa, miksi kukaan vastustaisi tätä. Näin saisimme lainsäätäjinä kriminalisoitua lapsen altistamisen väkivallalle tai seksuaalirikoksille läheisissä suhteissa.

On mainittava, että nykytilanteessa poliisi kohtaa nämä lapset hyvin harvoin osittain siksi, että tekoja ei tutkita lapsiin kohdistuneina rikoksina, ja osittain myös siksi, että huoltajilla on oikeus kieltää poliisia kuulustelemasta lasta. Mielestäni se on järjetöntä. Lapsirauharikoksen käyttöönotto tarjoaisi heille paremman suojan ja varmistaisi, että lapset, jotka altistuvat väkivallalle, saavat tarvitsemansa oikeanlaisen ja asianmukaisen tuen ja oikeuden.

Arvoisa puhemies! Olemme sitoutuneet lasten oikeuksien sopimukseen, ja se vaatii meitä suojelemaan lapsia kaikelta väkivallalta, välinpitämättömältä kohtelulta ja hyväksikäytöltä. Tämä sitoo meitä, ja meidän tulee aina tehdä päätöksentekoa, joka ajattelee lasta. Mainitsin aiemmin jo Ruotsin, mutta myös muissa Pohjoismaissa, joihin Suomea usein verrataan, on lapsen asema aikuisten välisissä väkivaltatapauksissa tunnistettu Suomea paremmin. Esimerkiksi Tanskassa lapsen altistuminen väkivallalle voi olla rangaistavaa psykologisena väkivaltana, ja usein se katsotaan koventavaksi tekijäksi. Norjan rikoslaisissa rikoksen tekeminen lapsen läsnä ollessa on raskauttava seikka. Lisäksi muun muassa Belgiassa, Virossa, Latviassa, Portugalissa ja Espanjassa lapsen todistama väkivalta voi koventaa rangaistusta.

Tämä lakialoite on valmisteltu kuulemalla asiantuntijoita, ja tänään ilokseni luin täysin tuoretta, juuri julkaistua sosiaali- ja terveysministeriön selvitystä, jossa lapsirauharikoksen käyttöönotto nostetaan esiin Ruotsin mallin mukaisesti yhtenä ehdotettuna uutena toimenpiteenä lapsen avunsaannin vahvistamiseksi. Selvitys perustuu myös kansallisen lapsistrategian toimeenpanosuunnitelmaan. Tyytyväisenä ja toiveikkaana luin myös mediasta sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasosen sanoneen, että hän kannattaa lapsirauharikoksen säätämistä lakiin, ja toivon, että tämä on hallituksen riveissä laajemminkin jaettu näkemys.

Arvoisa puhemies! Lapset ovat todella yhteinen asia, ja vain me aikuiset voimme varmistaa, että heillä on turvallista. Ei ole aivan arkipäivää, että lakialoite kerää nimiä kaikista eduskuntapuolueista, eikä ole aivan tyypillistä, että lakialoite saa yli puolen eduskunnan tuen. Tämä sai, ja olen ihan aidosti ja vilpittömästi kiitollinen, että pystyimme yhdistämään voimamme, poistumaan niistä puoluepoteroista. Te ette antaneet sen vaikuttaa, kuka aloitteen on tehnyt, vaan niin moni allekirjoitti sen lasten takia — ei meidän takia vaan lasten takia.

Uskon, että jos väkivallan tekijä tietäisi, että hänet saatetaan tuomita myös oman lapsensa pahoinpitelystä silloinkin, kun väkivalta ei kohdistu suoraan lapseen vaan vaikka toiseen vanhempaan, niin saattaisi olla hetkiä, joissa se väkivallanteko jäisi tekemättä. Ehkä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

näin ei ole, mutta jos on ja jos pystymme estämään yhdenkin väkivallanteon, luomaan sellaisen pidäkkeen rikoslakiin, että sillä on vaikutusta, niin se merkitsisi, ja ylipäätään, että saisimme lapsille sen oikeuden, jonka he ansaitsevat.

Toivon, että tämä on jatkossakin eduskunnan yhteinen asia ja että voimme jatkaa sen edistämistä yli puoluerajojen, yli hallitus- ja oppositiorajojen, ei itsemme vaan lasten vuoksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, poissa. — Edustaja Rasinkangas.

18.51 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on lakialoite laiksi rikoslain 21 luvun muuttamisesta: siihen lisättäisiin pykälä Lapsirauharikos. Lapset ja nuoret ovat valitettavan usein todistamassa perheen sisäistä väkivaltaa. He ovat myös niitä hiljaisia hyväksyjä, koska pelottaa. Väkivallan vaikutukset lapsiin ovat vakavia, ja niistä usein vaietaan, kun ei uskalleta tai muuten vain kehdata puhua kenellekään. Seuraukset voivat ilmetä psyykkisenä stressinä, ahdistuksena, masennuksena sekä muunlaisina terveysongelmina. Vaikka väkivalta ei suoranaisesti kohdistuisi lapseen, voi väkivallan näkeminen, kuuleminen ja toisen hädän kohtaaminen olla traumatisoivaa ja haitallista lapsen kasvuun ja kehitykselle. Yksi lasta traumatisoiva ja pelottava tilanne voi olla perheväkivaltatilanteessa se, kun puoliso pahoinpitelee perheen lemmikkieläintä lasten nähden. Riskiarviota tehtäessä eläinten pahoinpitelyt onkin todettu uhkatekijäksi myös lähisuhde- ja perheväkivaltaan liittyen.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän lakialoitteen sisältö on tärkeä. On silti todettava, että tämä on myös hyvin laaja aihe, missä kaikissa tilanteissa lapsi jää usein piiloon. Ristiriitaisissa avioerotilanteissa lapsi on valitettavan usein aikuisten pelinappula. Lapsen avulla käydään puolisoitten kesken asioissa kauppaa. Tämä puolestaan johtaa toisen puolison tahalliseen pyrkimykseen vieraannuttaa lapsi toisesta vanhemmasta. Vaikeissa erotilanteissa toinen puoliso voi kohdistaa myös vainoamista toiseen puolisoon. Tyypillistä vainoamisessa on, että seurataan ja tarkkaillaan, ja viime vuosina myös digitaalinen seuranta on yleistynyt. Näihinkin tilanteisiin lapsi joutuu usein välineeksi aikuisten välisissä riidoissa. On ollut tapauksia, joissa lapsen vaatteisiin on piilotettu GPS-laitteita tai lasta on pyydetty soittamaan videopuhelu, kun on toisen vanhemman luona. Yksi henkisen väkivallan muoto vainoamisen lisäksi on pakottava kontrolli, jossa kontrollia käyttävä henkilö pyrkii ottamaan toisen ihmisen täysin määräysvaltaansa, mikä heijastuu myös lapsiin. Pakottavassa kontrollissa lapsikin voi joutua aikuisen kohteeksi välineenä mutta samalla uhrina.

Arvoisa puhemies! Me puhumme paljon lasten ja nuorten pahoinvoinnista, ja on huomattava, että on paljon muitakin syitä kuin kiusaaminen tai sosiaalisen median vaikutukset, jotka ahdistavat ja masentavat ja pelottavat meidän nuoria. Kun kotiseinien sisällä tapahtuu jotain ikävää ja laitonta, se on vain pisara meressä, mikä tulee viranomaisten tietoon. Turvattomuuden tunne lisää pelkoa, ja lasten on vaikea kertoa siitä kenellekään, ja lasta on voitu painostaakin olla kertomatta kodin asioista ulkopuolisille. Onkin tärkeää, että jokaisen, joka näkee, kuulee tai tietää, että jossakin lapsiperheessä tapahtuu lähisuhdetai perheväkivaltaa, tulisi siitä matalalla kynnyksellä ilmoittaa viranomaisille. Viranomaisilla tämä on lastensuojelulain perusteella velvollisuuskin ilmoittaa myös lastensuojeluviranomaisille, kun perheväkivaltakohteessa on alaikäinen lapsi. Kynnyksen ilmoittaa tulisi olla matala, vaikka lapsi ei juuri väkivaltatapahtumahetkellä olisikaan kotona, kun kyse on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

alaikäisistä, sillä huoltajien riitaisat ja tulehtuneet välit näkyvät myös lapselle. Vanhempien välinen väkivalta voi vaikuttaa haitallisesti lapsen tunne-elämään ja psyykkiseen ja fyysiseen kehitykseen sekä lapsen ja vanhempien väliseen kiintymyssuhteeseen. Väkivallan kierre on usein myös ylisukupolvinen. Väkivalta saattaa esiintyä nuoren seurusteluväkivaltana.

Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite lapsirauharikoksesta on tervetullut lisäys rikoslain 21 lukuun, ja olen itsekin tämän allekirjoittanut. Meidän tulee tätäkin kautta pyrkiä vähentämään lasten ja nuorten pahoinvointia ja kaltoinkohtelua. Kiitos tästä esityksestä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

18.56 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Tämän käsittelyssä olevan lakialoitteen tarkoituksena on säätää erillinen rikosnimike, lapsirauharikos, tilanteisiin, joissa tekijälle tai uhrille läheinen lapsi altistuu rikokselle eli näkee, kuulee tai on läsnä rikoksen tapahtuessa.

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus on ollut Suomessa lainsäädännön voimassa jo vuodesta 1991. Sopimuksen allekirjoittaneita valtioita velvoitetaan toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet lasten oikeuksien turvaamiseksi, kuten lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön sekä suojeluun väkivallalta, kaltoinkohtelulta ja hyväksikäytöltä. Sopimus nojaa neljään yleisperiaatteeseen: syrjimättömyys, lapsen edun ensisijaisuus, oikeus elämään ja kehittymiseen sekä oikeus tulla kuulluksi.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi velvoittaa Suomea sisällyttämään kansalliseen lainsäädäntöön raskauttavia asianhaaroja rikoksista, joissa uhri on lapsi tai rikos on tehty lapsen läsnä ollessa. Tämä direktiivi vastaa osittain Istanbulin sopimuksen vastaavaa säännöstä, jossa lapsen läsnäolo rikoksen teon aikana on raskauttava seikka rangaistusta määrättäessä. Suomi on velvollinen toimeenpanemaan tämän direktiivin kolmen vuoden kuluessa.

Arvoisa puhemies! Maassamme liian monet lapset joutuvat vuosittain todistamaan lähisuhdeväkivaltaa, joka voi olla fyysistä, henkistä tai molempia. Väkivallan vaikutukset lapsiin ovat vakavia ja voivat ilmetä psyykkisenä stressinä, ahdistuksena ja masennuksena ja sekä lyhyen että pitkän aikavälin terveysongelmina. Väkivallan todistaminen omassa perheessä on lapsille erityisesti raskasta. Mikäli perheen aikuiset käyttäytyvät väkivaltaisesti toisiaan kohtaan, lapsi alkaa helposti syyttämään itseään kulloisenkin riidan aiheista ja asettuu jommankumman aikuisen puolelle. Lapsi myös oppii kuulemaan, milloin mahdollinen konflikti on tulossa, ja saattaa yrittää sulkea itsensä tapahtumien ulkopuolelle. Vanhempien välinen väkivalta voi vaikuttaa haitallisesti lapsen tunne-elämään, psykologiseen ja fyysiseen kehitykseen sekä lapsen ja vanhempien välisiin kiintymyssuhteisiin.

Arvoisa puhemies! Poliisin tietoon tulee vain murto-osa perheväkivallasta, koska se on hyvin piilotettu katseilta neljän seinän sisään. Väkivaltainen käytös kotona voi heijastua päiväkotikäisellä monenlaisina käytöshäiriöinä, mitä pieni lapsi ei osaa vielä sanoittaa. Piirtäminen on saattanut paljastaa kotiooloista asioita, joita on jouduttu tutkimaan tarkemmin.

Suomen lainsäädäntö ei tällä hetkellä riittävästi suojele lapsia, koska väkivaltatilanteissa lapsen läsnäoloa ei ole kriminalisoitu eikä sitä lasketa myöskään koventamisperusteeksi. On erittäin tärkeää korostaa lasten erityistä haavoittuvaisuutta, kun rikoksen tekijä on lapsen läheinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

Olen tutkinut työkseni pahoinpitelyitä, missä joissakin on ollut läsnä perheen lapsia. Vaikka pitäisi suhtautua tapauksiin neutraalisti, pohjalainen veri kuohahtaa väkisinkin, kun miettii, minkälaista toimintaa perheen lapset ovat joutuneet kohtaamaan. Näissä tapauksissa yleensä pinnan alla on kytynyt jo kauan, ja sitten alkoholin avulla otetaan sokka irti. Kun meno on äitynyt niin kovaksi, että naapuri on joutunut soittamaan virkavallan paikalle, alkavat asiat pärköömään. Kun poliisi joutuu ohjeistamaan aikuista ihmistä elintavoissa, mennään jonkin aikaa seesteisesti, kunnes paineet kasautuvat ja pian ovat taas poliisi ja sosiaaliviranomaiset vierailulla.

Arvoisa puhemies! Lapsirauharikoksen käyttöönotto antaisi lapsille asianomistajan aseman, mikä takaisi heille edustajan tai avustajan. Lisäksi huoltajat eivät pystyisi estämään lapsen kuulemista, mikä olisi erittäin tärkeä parannus. Kriminalisoinnilla on myös vahva normatiivinen vaikutus, joka saattaa ennaltaehkäistä lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa tai muita rikoksia.

Olen allekirjoittanut tämän aloitteen, ja kiitänkin edustaja Virtaa tästä erinomaisesta aloitteesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttila.

19.01 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! ”Ei ole sinun vikasi, että pikkusisko itkee, vaikka oletkin hänen kanssaan kahdestaan kotona. Ei sen pitäisi olla sinun tehtäväsi. Olet itsekin vain 4-vuotias. Sinun ei tarvitse mennä sängyn alle piiloon äitisi miesystävää, vaan voit mennä naapuriin sanomaan, että kotona taas hakataan.” Näin kirjoittaa entinen lastensuojelun asiakas teoksessaan ”Minä jaksan tämän päivän — tarinoita lastensuojelusta”. Rikkinäinen lapsuus ei määritä koko ihmistä, mutta tulee osaksi itseä.

Kiitan edustaja Virtaa tästä lakialoitteesta sydämeni pohjasta.

Väkivallan näkeminen on kiistatta haitallista lapsen kehitykselle, ja olisi selkeä viesti päättäjiltä vahvistaa lapsen rikosoikeudellista asemaa tällaisessa tilanteessa. Entisenä lastensuojelun sosiaalityöntekijänä en voi liiaksi painottaa, että tulisi olla itsestäänselvyys tehdä lastensuojeluilmoitus kaikista väkivaltatilanteista, joissa lapsi on ollut paikalla — siinäkin tilanteessa, että lapsi on oletettavasti ollut nukkumassa.

Arvoisa puhemies! Kukaan ei ole hiljaisempi kuin väkivaltaa kohdannut lapsi. Tai ehkä lapsi ei edes osaa vielä puhua iän tai kehitysviiveen vuoksi, eikä isompikaan lapsi aina ole halukas kertomaan kodin haasteista. Aina ei riitä, vaikka vanhempi yrittäisi parhaansa tai kovasti rakastaisi lastaan, vaan lapselle tulee pystyä tarjoamaan perusasioita: riittävää ravintoa, huolenpitoa, hygieniaa, päihteetöntä ja väkivallatonta kasvuympäristöä.

Lapselle on ominaista suojella vanhempiaan. Häntä on voitu kieltää kertomasta, tai lapsi ei edes ymmärrä täysin, että esimerkiksi väkivalta häntä kohtaan tai väkivaltatilanteen kuuleminen tai näkeminen on väärin. Siksikin olisi tärkeää tunnustaa lapsen asema uhrina ja vahvistaa viranomaisten ja lainsäädännön roolia lasten suojelemiseksi, ja tämä lakialoite on yksi konkreettinen keino.

Uutisotsikoissa lastensuojelu toimii usein joko liian aikaisin tai liian myöhään. Lastensuojelulakia uudistettaessa tulisikin käydä poliittinen keskustelu myös siitä, ovatko huoltajan, lapsen ja toisaalta lastensuojelun oikeudet oikeassa suhteessa, erityisesti, kun on kyse alle kouluikäisten lasten suojelemisesta. Huomio tulisi kiinnittää siihen, millaisia valtuuksia viranomaisilla on tilanteessa, jossa vanhempi ei ole halukas yhteistyöhön ja ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

tiolosuhteiden varmistaminen on siten haastavaa tai jopa mahdotonta. Valtaosa perheiden sisäisestä väkivallasta ei koskaan tule viranomaisten tietoon.

Arvoisa puhemies! Lasten kaltoinkohtelua ja perheväkivaltaa tapahtuu Suomessa joka päivä. Mielenterveys- ja päihdeongelmien sekä taloudellisen ahdingon lisääntyessä on arkipöydälläkin ajateltuna todennäköistä, että myös perheväkivallan riski yhteiskunnassa lisääntyy entisestään. Näin naistenpäivän alla onkin arvokasta, että tänä iltana keskustelomme perheväkivallasta täällä eduskunnassa.

Lapsen tunne-elämä kehittyy vanhempien tai perheen aikuisten välisessä suhteessa, ja liian monelle lapselle tuo maaperä on pelon värittämä. ”Ei sen pitäisi olla sinun tehtäväsi. Olet itsekin vain 4-vuotias.” Asia on juuri näin. On meidän aikuisten tehtävä suojella lapsia, ja eduskunnassa voimme säätää tämän lain.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lundén.

19.04 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hyvän ystäväni, vihreiden kansanedustajan ja puheenjohtajan Sofia Virran tekemä lakialoite. Lakialoitteen tarkoituksena on säätää erillinen rikosnimike nimeltä ”lapsirauharikos” niihin tilanteisiin, joissa tekijälle tai uhrille läheinen lapsi altistuu rikokselle eli näkee, kuulee tai on läsnä rikoksen tapahtuessa.

Tämä laki on oikeansuuntainen muutos, jotta me voimme suojella lapsia lähisuhdeväkivallalta. Itsekin neljän lapsen isänä kannan huolta siitä, että liian moni suomalainen lapsi joutuu vuosittain todistamaan tai olemaan läsnä tilanteissa, joissa esiintyy väkivaltaa perhesuhteissa. Tilanteissa esiintyvä väkivalta voi olla fyysistä, henkistä tai molempia, ja sen vaikutukset lapseen voivat olla tuhoisia. Vaikka lapsi ei itse kokisi tilanteessa väkivaltaa, lapsi saattaa kokea sen seuraukset muilla tavoin. Psykyinen kuormitus, stressi, ahdistus, masennus ja pitkäaikaiset terveysongelmat ovat joitain esimerkkejä näistä seurauksista.

Nykyistä lainsäädäntöä täytyy päivittää, jotta se suojaisi lapsia, jotka altistuvat väkivallalle tai rikokselle lähipiirissään. Lapsen läsnäolon näissä tilanteissa ei katsota olevan rikos sinänsä, vaikka se voi vaikuttaa vakavasti lapsen kehitykseen ja hyvinvointiin. Tämän vuoksi tässä lakialoitteessa esitetään uutta rikosnimikettä, lapsirauharikosta, joka kriminalisoi lapsen altistamisen väkivallalle tai seksuaalirikokselle perhesuhteissa.

Arvoisa rouva puhemies! Lakialoite parantaisi lasten oikeuksia oikeusjärjestelmässä ja estäisi huoltajia vastustamasta lapsen kuulemista. Tämä voisi paljastaa aikaisemmin havaitsemattomia kaltoinkohtelutilanteita ja estää sen, ettei väkivallan kierre perheessä enää jatkuisi. Meidän kaikkien tehtävänä on varmistaa, että lapset saavat riittävän suojan rikoksilta ja lapsille taataan turvallinen ja hyvä kasvuympäristö.

Lopuksi haluan lämpimästi kiittää edustaja Virtaa tästä erinomaisesta lakialoitteesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen.

19.06 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu todella arvokkaasta asiasta ja hienoja puheenvuoroja paljon käytetty. Meillä klassisesti 24.12. eli jouluaattona julistetaan joulurauha Suomeen. Tässä oli kaunis muotoilu: tässä lapsirauha tehdään rikokseksi, siis se, jos rikotaan sitä lapsirauhaa. Epäilemättä lapsen lähiympäristö on se absoluuttinen todellisuus, missä hän elää. Hänellä ei ole edes vaihtoehtoja tapaa tarkastella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

maailmaa. Jos siinä ympäristössä hän joutuu kokemaan ei suorastaan itseensä kohdistuvaa väkivaltaa, joka on jo rikos, niin kuin me hyvin tiedämme, vaan joutuu todistamaan väkivaltaista käyttäytymistä, niin meidän täytyy ymmärtää, että ihminen ei ole vain fyysinen olento, vaan se on äärimmäisessä mielessä psyykkinen olento. Tällaisen väkivallan todistaminen meille aikuisillekin on tiukka tilanne, kun me näemme sitä, lapsille se on aivan ehdottoman tiukka. Tässä suhteessa tämä lakialoite on mitä perustelluin, ja on upeaa, että se on tehty. Minä en ole nyt aivan varma — onneksi siellä on yli sata kansanedustajaa sen takana — onko minun nimeni siellä, mutta tämä puheenvuoro tässä nyt ainakin vakuuttaa, että se olisi yksi nimi lisää, jos en ole tuota nyt saanut allekirjoitettua. Olen tämmöinen digisyrjäytynyt, joten jos se on vain digipuolella allekirjoitettavissa, silloin nimi on saattanut jäädä pois. Nyt se on siellä mukana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

19.08 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Myöskin minä haluan kiittää edustaja Virtaa tästä tärkeästä asiasta ja sen esille nostamisesta lakialoitteen muodossa. Lapsia huomioidaan aivan liian vähän perheväkivaltatapauksissa, ja sen haitallisuuden, mitä se lapselle aiheuttaa, olen omin silmin monta kertaa nähnyt.

Ainut asia, mikä minua itseäni tässä huolestuttaa, on se, mikä vaikutus sille lapselle on, kun hän tulee sitten osalliseksi sitä rikosprosessia. Kun koen niin, että se on aikuisellekin äärimmäisen rasittava ja raskas prosessi, niin haluaisin äärimmäisen pitkälle välttää sitä, että lapsen pitää kokea se sama prosessi ja olla osallinen siinä, ennen kaikkea ottaa kantaa siihen, että ikään kuin asettuisi jompaakumpaa vanhempaa vastaan. Siksi katson niin, että tästä pitäisi olla nimike siten, että aina kun lapsi on läsnä riippumatta siitä, onko hän kuullut tai nähnyt mitään, niin sen koventamisperusteen pitäisi olla olemassa aina, kun lapsi on läsnä.

Siksi en tätä allekirjoittanut, koska haluaisin tehdä vielä niin sanotusti kovemman nimikkeen ja automaation siitä, että se lapsen oikeus tulee huomioiduksi ilman sitä, että sitä lasta täytyy kuulla tai hänen itse ikään kuin todistella sitä, että hän on kuullut tai nähnyt jotain. Koska kun se kirjataan lakiin näin, niin sitten väistämättä vastapuolen asianajaja kysyy tai vetoaa siihen lapsen kertomukseen ja se prässää ja rasittaa sitä lasta siinä rikosoikeusprosessissa, ja itse katson sen edelleen lapselle haitalliseksi. Eikä sen pitäisi olla kiinni siitä, onko lapsi suoraan uhri, saako hän apua vai eikö hän saa apua, vaan sen avun pitäisi tulla aina automaattisesti. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.